

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE
TARTÓZÓ SZÖVETKZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedés tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lei,
rendes tagdíj évi 100 lei, kisgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lei.

A lapfelfigyelő bizottság feliigyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lei Negyed évre 40 lei
Fél évre 75 lei Egyes szám 3 lei

Szemle.

*Egy új magyar földmives iskola. — A borter-
melők a kolozsvári árumintavásáron. — A
Gazdák Biztosító Intézete R-T.*

Mint megirtuk volt annakidején, az Udvar-
helymegyei Földmives-Szövetség küldöttségileg
8 memorandumot adott át a kormánynak Buka-
restben.

Ezek egyikében az unitárius egyház 1100
kat. holdas birtokán egy magyar földmives
iskola felállításának engedélyezését kérte. A
kéres meghallgatásra talált, amennyiben a megyei
agrár-bizottság a héten történt megállapodások
szerint az egyház ezen birtokát mentesíteni
javasolja a kényszerbérbeadás alól. A Föld-
mives Szövetség részéről részt vettek az agrár-
bizottsággal Segesváron megtartott tárgyaláson
Gál Imre szöv. elnök, dr. Elekes Dénes egyh.
főgondnok, Só István, ifj. Gyarmathy Lajos és
Sztupiaru főszolgabíró mint tolmács.

Az ügy további kedvező elintézése az
agrár főtanácstól függ, amelynek az ügy iránti
jóindulatában nem volna szabad kételkednünk,
mivel a nép gazdasági ismereteinek fejlesztése
az állam érdeke is. A magunk részéről azt a
megjegyzést és kívánságot fűzzük a híradá-
sunkhoz, hogy a szövetség egy lépéssel men-
jen még tovább és forduljon kérelemmel a had-
ügyminiszterhez aziránt, hogy ezen iskolát
eredményesen végző ifjak, ha önkéntességi
jogot nem is nyernek, katonai szolgálati idejük
egy évre szállíttassék le.

Az Erd. Gazd. Egl. igazgató-választmánya
f. hó 5-én tartott ülésében elhatározta, hogy
felhívást intéz a szőlősgazdákhöz a július 15-től
aug. 15-ig, Kolozsváron tartandó árumintavásá-
ron való részvételre.

Nevezetesen a háboru két utolsó évében
a szüret alkalmával nem volt kereslet a must
íránt. Annál nagyobb volt azonban a must ki-
lőrrása után az ujbór iránt. Az idén a pénz-
krisis miatt tavasszal is pangott a borözlet s
így sok bor maradt a termelők kezén. Mint-
hogy a hordókat az új szüretre ki kell üríteni,
segédkezett óhajt nyújtani az egyesület a gaz-
dáknak boraik értékesítésére.

Ezzel kapcsolatban bemutatni óhajtja az
E. G. E. a kapcsolt magyar területek borter-
melését, felhívja ezért a körlevélileg szőlősgazda
közönséget, hogy bortermeletünknek a külföld
előtt leendő bemutatása céljából, méltó ke-
retekben vegyen részt az egylet csoportos
kiállítására keretében a vásáron.

A Gazdák Biztosító Intézete Részv.-Társ.
megalakulása iránt élénk érdeklődés mutatkozik,
a részvényjegyzések szép sikerrel folynak. Fel-
hívjuk Gazdatársainkat, hogy ezen alakulást a
legmelegebben karolják fel és a részvényjegyzé-
sek alkalmával tehetségükhöz képest vegyenek
részt, mert csakis így hozhatjuk fedél alá a mi
biztosító intézetünket. Az intézet részvénytőkéje
4 millió lei, mely 10.000 darab 400 lei név-
értékű részvényre oszlik, amelyekhez részvényen-
ként 20 lei alapítási költség járul, tehát e rész-
vény ára 420 lei. Ebből 220 lei a jegyzéskor
fizetendő. Részvényjegyzési nyilatkozatok Egyesü-
letünk útján is kérhetők beküldhetők.

Mezőgazdaság állapota.

Időjárás. Május hó második felében álta-
lánosagban esővel váltakozó meleg nyári idő-
járás uralkodott: a lehullott csapadék mennyi-
sége — egyes vidékek kivételével — nem
felelt meg a mezőgazdasági szükségletnek,
különösen erős csapadék hiányról panaszkod-
nak Temes, Arad és Bihar megyékben, ahol
az időjárás teljesen száraz jellegű volt. Hasonló-
képpen elégtelen volt a hullott csapadék mennyi-
sége a szorosabban vett erdélyi részek dél-
nyugati vármegyéiben. Nagyobb mennyiségű
csapadék hullott a hegyes vidékeken, (Három-
szék, Udvarhely, Marostorda, Kolozs vármegyé-
ben) a többi vármegyeiben inkább száraz jel-
legű időjárás érvényesült.

Elemi csapások közül jégverés pusztított
nagyobb mértékben, különösen Kisküküllő, Alsó-
Fehér Tordaerényes és Marostordamegyék egyes
helyein, valamint Udvarhely, Szilágy és Szatmár
megyékben. A bejelentett jégkár 60—80%-os.

Gazdasági munkálatok. Talaj művelési
munkálatok általánosagban szünetelnek, elvéve
folyók helyenként az ugarlást. A hegyvidékeken
még a trágyázás és a késői tavaszi vetése is
folyamatban van.

A kézi munkaerő nagy része a tengeri
első és répa második kapálásával foglalkozik,
amelyet az alföldi részeken már be is fejeztek.
A lóherések és rétek kaszálása folyamatban van,
a melegebb sík vidékeken már a hordás mun-
káját végzik, a gabonafélék gyomlálása befeje-
ződött, burgonya és egyéb növények me-
legebb vidékeken már másodsor kapáltakatnak,
a hegyes vidékeken még csak az első kapálás
folyik. Szőlő második permetezése is meg-
kezdődött.

A vetések állapota. Az őszi buza általá-
nosagban közepes, helyenként gyenge termés
ígér, különösen gyöngye termés várható Csik,
Háromszék, Udvarhely és Marostorda vármeg-
yék egyes részein, hol erősen ritka fejlődésé-
ben visszamaradt buzavetések vannak. Az Alföldi
részeken közepes termést ígér, most van ka-
lászolásban.

Őszi rozs jobbnak mutatkozik, bár helyen-
ként sok a hiányos kalász.

Tavaszi buza korai vetései közepesek,
későbbiek gyöngék, általában ritkán kelt, gyér,
egyenetlen fejlődésű, erősen gyomos, fejlődésé-
hez bő csapadékot kíván.

Őszi árpa közepes termést ígér, ritka
fejlődésű de szép kalászokat fejleszt, tavaszi
árpa korai vetései jobbak, a későbbiek gyöngék,
ritkák és fejlődésükben vissza vannak maradvá.

Zab szintén gyöngye fejlődésű és erősen
gyomos.

Tengeri korai vetései jók, későiek azon-
ban ritkák, a szárazságtól szenvednek, szintén
bő csapadékot kívánnak.

Burgonya jó termést ígér.

Kerti vetemények bab, hüvelyesek, kender,
len jó és közepes termést ígérnek; cukor és
takarmányrépák fejlődése szintén kielégítő, köz-
epes termés várható.

Mesterséges takarmányok közül lucerna,
lóhere, közepes fejlődésűek, első kaszálás
elégítő termést adott, zabosbukkony, csalamádé
stb. fejlődése szintén elég jó.

Rétek az esőzés következtében fejlődés-
nek indultak, mindazonáltal csak gyöngén köz-
epes termést ígérnek; a legelők fejlődése
hasonló mérvű.

Szőlő közepes, helyenként jó termést ígér,
permetezése most van folyamatban.

Gyümölcs. A gyümölcsstermés az alföldi
síki vidékeken gyengének mutatkozik, különösen
a déli részeken, ahol a fagytól sokat szenvedet,
a többi részeken alma és körtvében közepes,
szilvából jó termés mutatkozik.

Állatállomány állapota a legelőn meg-
javult, csak a gyöngébb minőségű alföldi lege-
lőkön nem jött még helyre, járványos beteg-
ségek közül szarvasmarháknál a málymétel,
sercegő üszög, lépfene, sertéseknel igen nagy-
mértékben a sertésvész, juhokban a mételey
pusztít.

Állatvásárok forgalma némileg megindult,
árak pár százalékos emelkedést mutatnak. Széna-
árak állandóan igen magasak, gabonaárak esése
tartós.

Védekezés a buza fuzáriuma ellen.

Írta: dr. Nagy Endre a Szolnokdoboka-megyei
Gazdasági Egylet titkára.

„Önök extra emberek — mondotta egy-
szer gazdász koromban egyik tanárunk — ha
valami szépet mutatok mindjárt azt kérdezik,
hogy meg is lehet ezt enni s ha gombabe-
tegségről vagy rovarokról van szó legelőször
szeretnék tudni a védekezést.” Az így jellem-
zett türelmetlen gazdatársakra gondolok, ami-
kor közbeiktatom a védekezésről szóló részt
s csak azután térek át a többi kulturnövény
fuzáriumának leírására.

A jó oroszok valami csodaszert vártak
tőlünk. Egy olyan kaliberű pácoló szert mint
a rézgalic a kőszög ellen, ami egyszerre
megöl minden fuzáriumot. Ebből hamarosan
kiábrándítottuk őket. Néhány kísérlet meggyő-
zött róla, hogy ez elméletileg is lehetetlen,
mert a beteg mag egész belsejét gombaszálak
(Myceliumok) járnak át. A szokásos pácolási
módok mellett az oldat csak a buza szemhé-
jába szívódik be s jól van ez így, ha beljebb
menne ártana a csirának. Fordítsuk meg a té-
elt nem szívódik beljebb, tehát nem árt a fu-
zárium gombaszálainak. Azok a pácolási mó-
dok, melyeket jóhiszemű tudatlanok, vagy nye-
részkedni vágyó sarlatánok ajánlanak, mint
biztos szert csupán a mag felületén levő gom-
bacsirákat (conidium) ölik meg. Ilyenek a réz-
galic, a formalin és szublimát. A fuzárium
szálakkal csak akkor tudnánk elbánni pácolás
útján, ha nagyon hosszú ideig áztatnók a mag-
vakat, de akkor is hamarabb ölnék meg a
buzaszem csiráit mint a gombát.

Munkatársam dr. Kiss Árpád pontos és
lelkiismeretes kísérleteket végzett a fuzáriomos
magvak felmelegítésével. Az eredmény itt is
negatív volt. Hamarabb ment tönkre a csíra,
mint a gombaszálak. Egy kombinált kísérlete
szép eredményeket ígér, de ennek közlésére
nem érzem magam feljogosítva, mert a vizs-
gálatok még nem nyertek befejezést.

Azért ma sem állunk teljesen védtelenül
a pusztító gombabetegeggel szemben. A fu-
záriumos buzaszemek fajsúlyja kisebb. Vigyá-

zunk erre az üszög elleni pácolás alkalmával és a felszínen maradó gabonát szedjük ki azonnal a pácoló léből és égessük el. Vegyük elő azokat a rostáinkat, melyek fajsúly szerint osztályozzák a magvakat, a centrifugálót és szelelőt. Ezekkel lényegesen csökkenteni lehet a fuzáriumos szemek számát. Kísérleteink alkalmával sikerült egy Wutha-ban (Németország) „Triumph II.” jelzésű szelelővel az inficiált magvak 50 százalékát eltávolítanunk.

Eredmény ez is, de nem voltunk vele teljesen megelégedve. Ekkor merült fel az a gondolat, hogy vizsgálódásaink tárgyává tegyük a gabona szemben található gabonaszálak élettartamát. Tudjuk, hogy a buzaszem csiraképessége nagyon sokáig — egyes szakírók szerint évtizedekig is megmarad.

Meddig élnek a fuzárium gombaszálai a magban? Feleljen erre az alábbi táblázat. A fuzárium élettartama.

Az aratás éve	Kihajtott fuzárium	A fuzárium csirázási ideje
1916	100 %	3 nap
1915	62 .	5 .
1914	49 .	6 .
1913	16 .	7 .
1911	10 .	8 .

Figyelemre méltó adatokat tartalmaz a kis összefoglalás. Kísérleteinket 1916-ban végeztük és ez év fuzáriumos buzaszeméből mind kinőtt a gomba 3 nap alatt, míg az egy éves magnál már már 38%-ban, a két évesnél 51%, a három évesnél 84% és az öt évesnél 90%-ban elhaltak a gombaszálak.

Egyidejűleg csökkent a gomba élettartama is, mert míg az 1916. évi búzából már 3 nap alatt kihajtott a fuzárium, addig az öt éves magból csak 8 nap múlva nőtt ki. Ezen a ponton a buzaszira előnyben maradt. Ha valaki már semmi más módon nem tud fuzáriummentes vetőmagot szerezni, vessen 2—3 éves búzát.

Az a vidék, hol mi vizsgálatainkat végeztük mészszegény és talajvizben gazdag. A meszezés és a talaj kiszáritásával mindig sikerült kevésbiteni a fuzáriumot ugyancsak szuperfoszfát alkalmazásával is, mint ezt Naumov megállapította.

A learatott gabona azonnal behordandó, mert amint azt előző cikkemben is kifejtettem a fuzárium hihetetlen gyorsasággal szaporodik az aratás után megázott, vagy fölmelegedett kévékben.

Messziről importált fuzáriummentes mag kevés reményt nyújt a sikerre, mert a betegséggel maga a talaj is fertőzve van. Egy gyönyörű amerikai tavaszbuza első évi utántermése 20%-ban volt fertőzve akkor, amikor a helyi tavasz buza közvetlen mellette csak 9—10% ig.

Különböző fajták ellenálló képessége különbözö. E kérdéssel azonban cikksorozatam végén óhajtok részletesen foglalkozni.

Gazdatársak!

A kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamara Kolozsváron, folyó évi július hó 15.-től augusztus hó 15.-ig árumintavásárt rendez. A Kamara egyesületünket, valamint az Erdélyrészi Méhész Egyesületet is felkérte a vásár támogatására. Mindkét egyesület készséggel

*Ujabb kutatások az egyiptomi több ezer éves gulákban talált buza csirázásáról közölt adatokat megcáfolták.

nyújtja a kívánt erkölcsi támogatást és elhatározta, hogy részt vesz a vásáron is a gazdaközönség által beküldendő termények és termékeknek vidékenként és fajtanként csoportosított kiállításával. A kiállítandó anyagot augusztus második felében a kormány saját költségén Bukarestbe óhajítja szállítani az ottani mintavásáron leendő bemutatás céljából.

Természetesen csak a meglevő terményekkel és termékekkel vehetünk részt, a kiállításon és a vásáron. Ezek közül különös súlyt óhajtunk fektetni a borra. Célunk: a kapcsolt magyar területek borvidékeinek termését megismertetni a kelet és nyugat felől érkező külföldi, valamint a belföldi kereskedőkkel.

Külön csoportokban óhajtjuk az Arad-hegyaljai, Aranyos-, Küküllő-, Maros-, Szamosmenti, mezőségi, stb. borokat bemutatni. Ettől eltekintve küldhetők mindenazon mezőgazdasági terményekből minták, amelyekből eladó készlet felett rendelkeznek T. Gazdatársaink. A borkiállításra való résztvételt azonban az esetben is kérjük, ha a beküldendő mintából eladó készlet jelenleg nem volna!

Ugyancsak nagy súlyt helyezünk a háziipari termelés minden ágának bemutatására, amilyenek: a füz-, hárs-, gyékény-, len-, kenderfonás, szövés, seprűkötés, fa, agyag, fém, stb. háziipari cikkek.

A méz és méhészeti termékek az Erdélyrészi Méhész Egyesület csoportos kiállítása keretében fognak szerepelni.

A tudnivalókat egyidejűleg szíves tudomására hozva, kérjük, hogy a szükséges bejelentéseket mielőbb megtenni szíveskedjék.

Kolozsvár, 1921. május 6.

P. H.

Dr. Jósika Gábor sk.,
elnök.

Török Bálint sk.,
titkár.

Tudnivalók a gazdák részére,

a kolozsvári Kereskedelmi- és Iparkamara által Kolozsváron, 1921. június hó 15. től aug. 15-ig rendezendő árumintavásárról.

A vásár célja: A termelés fejlesztése, az értékesítés elősegítése.

A vásár helye: Kolozsvárt, a Farkas-utcai református kollégium összes helyiségei.

A vásáron bemutathatók és kiállíthatók: az összes ipari, mezőgazdasági és háziipari termékek, illetve termények. Italokból legkevésbé 10—15 liter, terményekből 10 kg. küldendő.

Bejelentés: A gazdák terményei az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalához jelentendők be (Kolozsvár Attila-u. 10.) a kiküldendő bejelentő lap felhasználásával. A mezőgazdasági termények vidékenként és fajonként csoportosítva a beküldők nevének megjelölésével állítatnak ki. A bejelentések június 20—30-ig, a kiállítandó anyagok július 1—10-ig küldendők be az E. G. E. titkári hivatalához.

Költségek: A helydíj négyzetméterenként 200 L. Költségkímélés szempontjából — a szállítással járó kiadások kivételével — az összes költségeket vállalja az egyesület, a beküldendő anyagnak az egylet részére történő átengedése ellenében. A legkisebb helydíj személyenként 100 L. A díjak előre fizetendők.

A vendégek elszállásolásáról a vásárhoz gondoskodik. Az érkezés ideje egy héttel előre bejelentendő.

Egyleti élet.

Az E. G. E. közgyűlése.

F. hó 5-én folyt le az E. G. E. 1921. évi rendes közgyűlése br. Jósika Gábor elnöke alatt a tagok élénk részvételével. A társ- és rokon-egyesületek részéről képviselték magukat a Kisküküllő, Arad, Szolnok-doboka, Torda-aranyos vármegyei Gazdasági Egyesületek, a Marostordamegyei Földművelés-szövetség, a Gazdák Biztosító Szövetkezete, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége stb.

Báró Jósika Gábor az ülést megnyitva, üdvözli a megjelent tagokat, valamint a társ- és rokon-egyesületek képviselőit. Bemutatja az ülés tartására vonatkozó engedélyt, majd kegyeletes szavakban emlékezett meg Lészai Ferencről, az egyesület 15. éven át volt alelnökéről. Ismerette azokat a nehézségeket, amelyekkel a gazdatársadalomnak és az E. G. E.-nek, valamint a társegyesületeknek is meg kellett küzdeniük a múltban.

Az új társadalmi rend szerint a közterhek oroszlánrésze a kisgazdákra nehezedik ugyancsak a köz ellátásának nagy feladata. Az E. G. E.-nek működésében a változott viszonyokhoz kell alkalmazkodnia és törekednie kell arra, hogy a kisgazdáknak megadja azt a tudást és kedvet, amellyel a köz ellátására képessé és a folyton nehezülő terhek elviselésére alkalmassá válik.

Örömmel üdvözölte a „Hangya,” O. K. H. új központi alakulatait, valamint a Gazdák Biztosító Szövetkezetének önállóítására irányuló törekvését. Mindnyájunk elismerését és háláját megérdemlik — egymond — ezen intézmények vezetői és munkásai kik nehéz küzdelmek között is kitartottak a gazdatársadalom mellett és szakmájukban ezen intézmények révén ugyanolyan munkát óhajtanak kifejtetni, aminőt régi központok vezetői és munkásai végeztek. E három intézmény erkölcsi és anyagi támogatását melegen ajánlja és ezekre a gazdatársadalom figyelmét felhívja!

A tagmozgalomról szóló bejelentések után Török Bálint titkár bemutatta az egyesület 1918—20. évi működéséről szóló jelentést és a zárszámadásokat. A jelentések tudomásul vétele után a közgyűlés úgy az igazgatóválasztmányának, mint a pénztárnoknak a szokásos felmentvényt megadta. Elhatározta, hogy az egyesület néhai alelnökének Lészai Ferencnek emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti és arcképét megfesteti.

Felhatalmazta a közgyűlés az igazgatóválasztmányt, hogy az egyesületi géposztály felállítása érdekében 350,000 L.-t vegyen fel és fektessen be a vállalatba.

Az elnökségnek, igazgatóválasztmányának szakosztályok vezetőségeinek, az állandó jellegű bizottságoknak stb. mandátuma lejárván, br. Jósika Gábor a bizalomért köszönetet mondva, a közgyűlés rendelkezésére bocsátja a mandátumokat.

Br. Mannsberg Sándor elismerését és háláját fejezi ki az elnökségnek a nehéz időkben kifejtett munkásságért és indítványozza, hogy elnöknek br. Jósika Gábor, alelnöknek dr. gr. Bethlen György ismét választassanak meg és a Lészai Ferenc elhunytával megüresedett alelnöki állásra az egyesület egyik legrégebb, érdemekben gazdag, széles látókörű, gyakorlati gazda tagja Szász István, volt állami jószágigazgató választassék meg. Közgyűlés az indítványt elfogadva, egyhangú lelkesedéssel választotta meg az elnökséget. Ugyancsak egyhangulag választották az igazgatóválasztmány tagjait:

Ágoston Ágoston, Béli László, Brutsi László, Berki József, Bösörmezy Emil, Brunner Béla, Csiky Gyula, Dréxler Béla, dr. Garda Kálmán, Gál Imre, Hirsch Ödön, Jakab László, dr. Konopi Kálmán, S. Leölkes Béla, Cs. Lázár László, Nagy

Dénes, Olasz Elemér, dr. Papp József, dr. Péter Béla, Szász Ferenc, Sipos Gábor, Turcsa Imre, ifj. gróf Toldalagi László, Ugron István. **II. Az állatkiállítási szakosztály végrehajtó bizottságába** bevélasztottak: Báró Bánffy Ferenc, Bocsány Tódor, Brutsy László, Jakab László, br. Mannsberg Sándor, Olasz Elemér, Gy. Rosenberger Sándor, gróf Teleki Arthur, gróf Vass Béla. **III. Irodalmi szakosztályba:** elnöknek: Szász István. Alelnököknek: dr. Szentkirályi Ákos és Jakab László. **IV. Birtokpolitikai szakosztályba:** elnöknek: Dr. gróf Bethlen György. Alelnököknek: Báró Bánffy Ferenc és Szász István. Titkárnak: Farkas Árpád. **V. Állandó feje. bizottság tagjává megválasztottak** rendes tagok gyanánt: Dr. Eöry István, Matskásy Pál, dr. Papp József, dr. Péter Béla, Szász István. Póttagok gyanánt: Patrubby Miklós, dr. Szentkirályi Ákos. **VI. Zárszámadást vizsgáló bizottságba bevélasztottak:** Berényi György, Bocsány Tódor, Brutsy László, Jakab László, báró Mannsberg Sándor. **VII. Lápfelügyelő bizottság:** elnöknek: Dr. gróf Bethlen György. Előadónak: Török Bálint. Tagoknak: Drexler Béla, Harmath János, Jakab László, Gy. Rosenberger Sándor, Szász Ferenc, dr. Szentkirályi Ákos, dr. Péter Béla. **VIII. Könyvkiadó váll. bizottságba:** elnöknek: Dr. Szentkirályi Ákos. Előadónak: Török Bálint. Tagoknak: Auffenberg Ágost, Gidófalvi István, Farkas Árpád, Horváth Gyula, Jakab László, dr. Péter Béla, Szász Ferenc.

Br. Jósika Gábor: egy kötelességének kell, hogy eleget tegyen a közgyűlés — ugymond — oly tagjaival szemben, akik életüket, tudásukat, erejüket az együletnek szentelték és értékes munkájukkal úgy az egyesület, mint Erdély mezőgazdasági ügyeit elősegítették. Dr. Szentkirályi Ákos és Jakab László egyesületi tagok évtizedeken leglelkesebb és kitartóbb munkásai voltak az egyesületnek, javasolja ezért hogy a közgyűlés válassza meg őket az egyület tiszteletbeli tagjainak. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az indítványt. A megtiszteltetésért és meleg ünnepeltetésért meghatott szavakban mondottak köszönetet úgy dr. Szentkirályi Ákos mint Jakab László.

Tárgyalta ezután a közgyűlés Farkas Árpád előterjesztése alapján a Titulescu-féle új adótörvény javaslatot (melyet lapunk mult számában közöltünk) és elhatározta, hogy a gazdaközönség érdekében követendő irányelvek megjelölésével ezügyben felir a kormányhoz, egyidejűleg hasonszellemű felirat küldése céljából átir a társ- és rokon-egyesületekhez is. Ezután a közgyűlés az elnök életetésével véget ért.

Az igazgató-választmány ülése.

Az E. G. E. igazgató-választmánya f. hó 5-én Br. Jósika Gábor elnöklete alatt ülést tartott, amelyen Török Bálint titkár előterjesztésére az igazgató-választmány elhatározta, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által Kolozsváron f. évi július 15-től aug. 15-ig rendezendő árumintavásárt támogatni fogja. Csoportos kiállításban bemutatja a kapcsolt magyar területek egyes borvidékeinek termelését. Evégből felhívást intéz a gazdaközönséghez.

Helyeslő tudomásul vette a választmány az elnökségnek a Gazdák Biztosító Intézete R.-T. részjegyeinek jegyzése tárgyában a tagokhoz intézett körlevelét.

A közgyűlés tárgyainak előkészítése után a választmány a mult hó 18-ika óta jelentkezett 20 tagot felvette az egyesületi tagok sorába. Ezután az ülés véget ért.

Vegyes közlemények.

Kérelem a gazdákhöz!

Felkérem azokat a gazdatársaimat, akik a fuzáriumról szóló cikksorozatot figyelemmel kísérték és a kalászon, vagy a magon fuzáriumgyanus tüneteket észlelnek, küldjék be azt megvizsgálás végett „Gazdasági Egyesület Ds”

cimzéssel a közlemény írójának. A védekezési akció első feltétele, ismerni e gomba által eddig okozott károkat és megállapítani a fertőzött területeket. Minden ezirányu kérdésre szivesen ad választ: dr. Nagy Endre g. e. titkár.

A borarak maxímálása. Nagybányai tudósítónk jelenti, hogy ottan az ujbór árat 6 leiben az ó-bor árat 9 leiben maxímálták. A legmesszebbmenőleg tiltakozunk a borarak maxímálása ellen, mert a bor nem közszükségleti, hanem élvezeti cikk. Ha a közszükségleti cikkek, ruha csizma árat maxímálják, olcsóbb lesz a munkabér, olcsóbban állítható elő a bor is. Amig egy szalma kalapért a munkásember egy borjunak, vagy 3—4 malacnak az árat kell odafizesse, addig nem lehet olosón termelni. Tessék a ruházati cikkek árait maxímálni! Egy üveg borvíz 5 lei, az munkanélkül jön a forrásból csak palackozni kell és egy liter tavalyi prima bor 6 lei. Hol itt az arány? A tavalyi waggon számra rohadt a szatmármegyei gazdák gyümölcs termése, mert a vasúti szállítás megbizhatatlan és drága a kivitel lehetetlen volt, most pedig a bortermelet akarja a hatóság szándékosan tönkre tenni? Amikor szüksége lett volna a gazdáknak a hatóság támogatására a gyümölcs szállításnál nem részesültek benne, most amikor ugys esik a bor ára mesterségesen igyekszik lenyomni. A gazdák küldöttsége felkereste a polgármestert a rendelet ellőggesztése érdekében, aki a kérést a prefektus elé terjesztette.

Beszűntetik az új tordai hetivásárt. Most engedélyezte csak a kormány a csütörtöki napra a tordai új, második hetivásári napot és amint értesülünk a prefektus be fogja szűntetni közelebből, mert úgy a termelők, mint a fogyasztók tartózkodnak a csütörtöki vásártól. Az engedélyezés közlése alkalmával jeleztük már, hogy csütörtököt mond az intézkedés, mert alkalmatlan napra tették a vásárt.

Uj gazdasági iroda. „Triumph” név alatt a Monostori ut (Calea Motilor) 26. számú házban új gazdasági iroda nyílt meg, amely gazdasági szakvélemények és üzemtervek készítésével, számadások beállításával és felülvizsgálásával, gazdaságok felügyeletével, becslésekkel, mezőgazdasági birtokok bérbeadásával és átvételével, tenyész, igás és haszonállatok, mezőgazdasági gépek, vetőmagvak közvetítésével, továbbá mezőgazdasági birtokok eladásával is foglalkozik. Vezetői: Akontz István, Turcsa Imre, Farkas Árpád okleveles gazdák.

HIRDETÉSEK.

Sepsiárkosi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 19-én d. u. 4 órakor a községházánál 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében meghivatnak ezzel, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés 1921. június hó 26-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 358, üzletrészeinek száma pedig 1750 volt; az év folyamán belépett 12 tag 72 üzletrésszel; kilépett 11 tag 60 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Sepsiárkos, 1921. apr. hó 28-án. Az igazgatóság.

Nagysármás és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 19-én délután három órakor a gazdakörben 1919. és 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június hó 26-án fog megtartatni, mely

tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. 1919. és 1920. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. 1919. és 1920. évi zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. 1919. és 1920. évi mérleg megállapítása. 4. 1919. és 1920. évi tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netalányi indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 132, üzletrészeinek száma pedig 663 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Nagysármás, 1921. jun. 1. Az igazgatóság.

Mezőmehesi fogy. és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 19-én d. u. 2 órakor a református iskolában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok huszonnegyedik §-a értelmében, meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés június hó 26-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Veszteségről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év dec. 31-én a tagok száma 97, üzletrészeinek száma pedig 883 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Szamosardó, 1921. április hó 22-én. Az igazgatóság.

Malom- és Géptulajdonosok!

Allandóan raktáron van a legmegbízhatóbb minőségben:

- Malomkövek
- Szitaselyem
- Malomszerszámok
- Géphajtoszajak
- Valódi angol és német varrószajak
- Szijszegecsek
- Szijekőcsök
- Gépolaj 15. sz.
- Gépolaj 16. sz. finomított
- Hengerolaj
- Tavottaszir
- Klingerit
- Moorit
- Asbest
- Grafitőmités
- Asbestszinor
- Fagyútőmités
- Angol ón
- Felvonóheveder
- Zsákok
- Szijoszekötők
- Csiszolókorongok
- Vizállásmutató üvegek
- Vizállásmutató csövek
- Klingerüvegek
- Feszmérők
- Olajkannák
- Kenőszelencék
- Szijekorongok

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

3317

☞ Nagyszeben, Só-utca 22. szám. ☞
☞ Segesvár, Bajor-utca 47. szám. ☞

Szentpál fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 19-én d. e. 11 órakor a szövetkezeti korcsma nagytermében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghívottnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, ugy a közgyűlés június hó 26-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 81, üzletrészeinek száma pedig 1102 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Szentpál, 1921. április hó 15-én.

Az igazgatóság.

Sztancsfalvai fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 19-én d. e. 11 órakor a szöv. helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 24-ik §-a értelmében, meghívottnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jellennének, ugy a közgyűlés július 3-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok.

gyűlés július hó 3-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 148, üzletrészeinek száma pedig 217 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Sztancsfalva, 1921. április 20-án.

Az igazgatóság.

Temesrékás fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi június hó 19-én d. u. 3 órakor az állami iskola helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok huszonnegyedik §-sa értelmében meghívottnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jellennének, ugy a közgyűlés július 3-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok.

1920. december 31-én a tagok száma 113, üzletrészeinek száma pedig 171 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Temesrékás. 1921. április 12.

Az igazgatóság.

Cooperativa de consum si valorizare in Riubarbat. (Borbátvízi fogy. és ért. szöv.) 1921. évi június 19-én d. u. 2 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-sa értelmében meghívottnak azzal, hogy ha tagok kellő számban meg nem jellennének, ugy a közgyűlés jul. 3-án tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. dec. 31-én a tagok száma 71, üzletrészeinek száma pedig 485 volt. az évfolyamán belépett 3 tag 7 üzletrészzel; kilépett 94 tag 137 üzletrészzel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Borbátvíz, 1920. december 31.

Az igazgatóság.

Alapítási tervezet.

„Alulírottak a biztosítási ügy intenzív fejlesztése és a Gazdák Biztosító Szövetkezete itteni üzleteinek átvétele és folytatása céljából, egyelőre ideiglenesen Arad, később Kolozsvár székhellyel Gazdák Biztosító Intézete r.-t. alapítását tervezzük a következők szerint:

1. A vállalat tárgya: az összes kár- és életbiztosítási ágazatokban biztosítások vállalása és viszontbiztosítás.
  2. Tartama: a vállalat határozatlan időre alakul.
  3. Alaptőke: 4 millió leu (négy millió leu), amely 10 000 darab (tízezer darab) egyenként 400 leu (négy száz leu) névértékű és bemutatásra szóló részvényre oszlik.
  4. A részvényaláírás ideje: 1921 június hó 30.
  5. Az alaptőke 50 százaléka, vagyis részvényenként 200 leu (kettő száz leu) és az alapítási költségek fedezésére 20 leuban megállapított összeget, tehát részvényenként 220 leut a jelen tervezetben történő részvényjegyzéssel egyidejűleg Aradon: az Arad—csanádi Gazdasági Takarékpénztár R.-t.-nél, az Aradmegyei Takarékpénztár R.-t., a „Victoria” Takaréék és Hitelintézetnél. Brassóban: a Brassói Népbank R.-t., az „Albina” Takaréék és Hitelintézetnél, a Banca Generala a Tarii Romanesti fiókjánál. Kolozsváron: az Erdélyi Bank- és Takarékpénztár R.-t.-nél, a Banca Centrala pentru Industrie si Comert R.-t., a Banca Generala a Tarii Romanesti fiókjánál, Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R.-t.-nél. Temesváron: a Sváb Nemzeti Bank R.-t.-nél és anuak vidékén levő összes fiókjánál, a „Timisara” Institut de Credit si Economie R.-t.-nél. Marosvásárhelyen: a Kereskedelmi és Hitelbank R.-t.-nél, valamint mindegyik itt fel nem sorolt helyen a Gazdák Biztosító Szövetkezete megbízottainál.
  6. Az alaptőke továbbá 50 százaléka, vagyis részvényenként 220 leu az alapszabályokban megállapítandó módon lesz befizetendő.
  7. Az első igazgatóságot három évre az alapítók nevezik ki.
7. Az alakuló közgyűlés Aradon, a Gazdasági Egyesület tanácsstermében lesz megtartva, melyre a részvényesek ajánlott levélben lesznek meghíva”

Arad—Kolozsvár, 1921. évi április hó 10.

Br. Jósika Gábor s. k. az E. G. E. elnöke Kolozsvár. *Blaskovits Ferenc* s. k. Délvidéki Földm. Gazd. Egyt. elnöke Temesvár. *Kintzig János* s. k. ny. főispán földbirtokos, Arad. *Aradmegyei Takarékpénztár Ring* s. k. *Fodor* s. k. *Dr. Evian János* a Banca Generala a Tarii Romanesti igazgatója, Kolozsvár. *Dr. Susiu János* s. k. ügyvéd, Kolozsvár. *Dr. Avramescu László* s. k. volt prefectus, Arad. *Vásárhelyi Józsi* s. k. földbirtokos, az Aradmegyei Gazdasági Egylet elnöke, Arad. *Depner Péter* s. k. földbirtokos, Külye. *Nika Demeter* s. k. birtokos, Maroda. *Dr. Kováts János* s. k. ügyvéd, Marmarosziget. *Sváb Nemzeti Bank R.-t.* *Blaskovits* s. k. *Novotny* s. k. *Dr. Novák Aurél* s. k. birtokos, Pécska. *Dr. Popeseu Adrian* s. k. prefectus, Marosvásárhely. *Gyárfás Elemér* s. k. földbirtokos, a Kisküküllőm. Gazd. Egylet elnöke, Dicsőszentmárton. *Szász István* s. k. az E. G. E. alelnöke, Kolozsvár. *Gyalui Rosenberger Sándor* s. k. nagybérnök, Kolozsvár. *Hirsch Ödön* s. k. Szeszgyárosok Szöv.-nek elnöke, Kolozsvár. *Leölkes Béla* s. k. a G. B. Sz. igazgatója, Arad. *Becker Ferenc* s. k. kisbirtokos, Angyalkut. *Dr. Mihali Tivadar* s. k. birtokos, Kolozsvár.

Földművés iskolát végzett, nőtlen egyén, gazdaságba állást keres. Cim: *Szénási Sándor* Ant. up. Nagyzerénd Bihar vm.

Gyárak, Fűrészek, Malmok!

Külföldi gyármányokkal minden tekintetben versenyképes olcsó

la gödör (cseres) és chrom-cserzésű gépszijak, chrom és timsós varró és kötőszijak, valamint mindenfajta technikai bőrök kaphatók a

Renner Testvérek és Társai

Bőrgyár Részvénytárs.-nál.

Cluj—Kolozsvár.

Gépszijak vizesen nyújtottak!

KASZÁK

A világ legjobb acéljából szavatosság mellett legolcsóbb árakon kizárólag az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület
Gépszaktályában

Nagyzeben, Só-utca 22. sz.
Segesvár, Bajor-utca 47. sz.

Kaphatók.

3319

Terjesszük az „Erdélyi Gazda“-t a gazdák körében!

A mellékletet szerkeszti:
DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. G. E. titkára.

Megjelenik minden vasárnap.